



08.11.2016

Vakaj/3

## § 122

### Varhaiskasvatusviraston ylitysoikeuden hakeminen vuoden 2016 talousarvion menoihin

HEL 2016-011760 T 02 02 02

#### Esitys

Varhaiskasvatuslautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että vuoden 2016 talousarvioon lisätään

Talousarviokohdalle 3 20 Varhaiskasvatusvirasto menot yhteensä 3.100.000 euroa

Ylityksen perusteluina:

- varhaiskasvatuksen kasvanut lasten määrä ja
- varhaiskasvatuslain 5 a §:n mukaisesta päiväkodin ryhmäkoon muutoksesta aiheutunut lisääntynyt sijaisten tarve

#### Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja  
Satu Järvenkallas

#### Lisätiedot

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346  
armi.vaden(a)hel.fi

#### Liitteet

- 1 [Lokakuun euroennuste ja toiminnalliset tavoitteet](#)
- 2 [Sijaisten määrärahojen käyttö tammi-lokakuu 2015-2016](#)

#### Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

#### Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

#### Esittelijän perustelut

Talousarvion 2016 noudattamisohjeiden mukaan kaupunginvaltuustoon nähden sitova erä on bruttobudjetoiduilla yksiköillä, joka myös varhaiskasvatusvirasto on, menojen yhteissumma eli määräraha. Bruttobudjetoidut yksiköt eivät voi ylittää sitovaa menomäärärahaa ilman kaupunginvaltuuston päätöstä.

Noudattamisohjeiden mukaan hallintokuntien tulee kiinnittää erityistä huomiota määrärahojen riittävyyteen, sillä mahdollisuuksia ylityksiin ei ole. Toiminta on suunniteltava ja investoinnit ajoitettava siten, että ta-



lousarvioon merkitty määräraha varmasti riittää. Valvontavastuu kuuluu määrärahan käyttäjien ja käytöstä vastaavien henkilöiden ohella virastopäälliköille sekä lautakunnille. Pääsääntöisesti talousarvion määrärahan ylitysoikeuksia ei myönnetä. Noudattamisohjeiden mukaan, mikäli hallintokunnat eivät kykene toimimaan hyväksytyyn talousarvion puitteisissa, on ylitysesitykset pyydetty toimittamaan viimeistään 21.10.2016 kaupunginkansliassa. Varhaiskasvatusviraston johdon ja kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston neuvotteluissa on päädytty siihen, että vuoden 2016 talousarvion menojen ylitysoikeuden hakeminen viedään varhaiskasvatuslautakunnan käsiteltäväksi 8.11.2016 pidettävään kokoukseen. Esityksissä on selvitettävä myös määrärahojen/tuloarvioiden muutosten vaikutukset toiminnallisiin tavoitteisiin.

#### Varhaiskasvatusviraston taloustilanne

Varhaiskasvatusviraston menoihin varattu määräraha on 385,0 milj. euroa ja tuloihin varattu määräraha 38,9 milj. euroa. Virastossa on laadittu lokakuun 2016 tilanteesta keskitetty sisäinen ennuste, jonka perusteella haetaan ylitysoikeutta vuoden 2016 talousarvioon. Viraston keskitetyn ennusteen mukaan menot ovat 388,0 milj. euroa ja tulot 41,0 milj. euroa. Viraston ennustearvio on noussut edellisestä ennusteesta. Menot ylittyvät 3,0 milj. euroa ja tulot 2,1 milj. euroa. Edelliseen kolmannen viralliseen ennusteeseen, jonka lautakunta käsittelee kokouksessaan 27.9.2016, verrattuna menojen ylitys talousarviosta on kasvanut noin yhdellä milj. eurolla. Tulojen ylitys on pienentynyt noin 0,2 milj. eurolla.

Maksutulot ylittyvät ennustetun lasten määrän kasvusta ja 1.8.2016 voimaan tulleiden asiakasmaksujen indeksitarkistuksien johdosta. Menolajeittain tarkasteltuna suurimmat ylitykset talousarvioon verrattuna aiheutuvat palveluiden ostoista ja vuokratuloista. Vastaavasti suurimmat alitukset talousarvioon verrattuna aiheutuvat henkilöstömenoista ja avustuksista. Menolajeittain tarkastelu on suoritettu talousarvioon verrattuna, mikä eroaa tulosbudjetista. Ennusteessa arvioitu menoylitys talousarvioon 2016 verrattuna perustuu suoritteiden sijoittumiseen eri hoitomuotoihin ja varhaiskasvatuslaista sekä vakinaisen henkilöstön rekrytointiongelmista aiheutuvaan lisääntyneeseen sijaistarpeeseen.

Varhaiskasvatusviraston talousarvion 2016 kaikkien kolmen sitovan toiminnallisen tavoitteen ennustetaan toteutuvan. Kolmesta muusta toiminnallisesta tavoitteesta yksi on jo toteutunut ja kahden muun ennustetaan toteutuvan. Liitteessä nro 1 olevia sitovia ja muita toiminnallisia tavoitteita ei ole päivitetty kolmannesta virallisesta ennusteesta, paitsi sitova tavoite koskien yksityisen päivähoiton, osapäivähoiton ja kerhotoiminnan kattavuutta kaikista palveluiden piirissä olevista lapsista, joka



kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna. Tilanteessa 30.9.2015 kattavuusprosentti oli 12,6 %, kun vastaava suhdeluku 30.9.2016 oli 13,2 %.

Vuoden 2016 kevään aikana on tehty selvitys kerho- ja osapäivätoiminnan taloudellisuudesta osana viraston palvelurakennekokonaisuutta. Samalla on selvitetty mahdollisuuksia lisätä osapäivähoitoa ja kerhotoimintaa myös taloussuunnitelmakaudella 2017–2019. Osapäiväryhmissä päiväkodeissa olevia lapsia oli syyskuun 2016 lopussa 263 lasta enemmän kuin vastaavana aikana vuonna 2015. Varhaiskasvatusvirastoon on tilattu ulkopuoliselta konsultilta selvitys kotihoidontuen ja sen kuntalisän merkityksestä ja vaikuttavuudesta Helsingissä tulevaisuudessa. Selvitys on esitelty varhaiskasvatuslautakunnalle syksyllä 2016.

Virastossa on loppukesän ja syksyn 2016 aikana kiinnitetty huomiota johtamisrakenteisiin ja keskusteltu toimistopäälliköiden kanssa kuluvan vuoden taloustilanteesta. Päälliköiden kanssa on sovittu, että varhaiskasvatusalueilla ja leikkipuistotoiminnassa esimiesten kanssa käydään taloustilannetta läpi ja mietitään, mitä johtamistoimenpiteitä loppuvuodeksi tarvitaan. Seuren, varahenkilöiden ja muiden palkkakulujen osalta on todettu, että varhaiskasvatusalueen päällikön tehtävänä on hoitaa tätä kokonaisuutta keskustelemalla ja ratkaisuja löytämällä alueensa yksikköesimiesten kanssa henkilöstömitoitusta noudattaen, mahdollisimman taloudellisesti.

Vuoden 2016 lopussa omissa päiväkodeissa ennustetaan olevan 308 lasta enemmän kuin talousarviossa suunniteltiin, ja tulosbudjettiin verrattuna ylitystä on 283 lasta. Yksityisen hoidon tuella olevien lasten määrä ylittää talousarvion ja tulosbudjetin 13 lapsella. Ostopalvelupäiväkodeissa ja maksusitoumuksilla ennustetaan olevan 90 lasta enemmän kuin talousarviossa ja tulosbudjettiin verrattuna 40 lasta enemmän. Perhepäivähoidossa ennustetaan olevan 20 lasta vähemmän kuin talousarviossa ja 50 lasta vähemmän kuin tulosbudjetissa. Kotihoidotuella olevien lasten määrä alittaa talousarvion ja tulosbudjetin 150 lapsella. Alle kouluikäisiä kerholapsia arvioidaan olevan 200 lasta vähemmän talousarviosta ja tulosbudjetista.

Ennusteessa hoidossa olevien alle kouluikäisten lasten kokonaismäärä kasvaa 41 lapsella talousarvioon 2016 nähden ja tulosbudjettiin verrattuna vähenee 64 lapsella. Kokonaisuutena ennusteen suoritteista kasvua on kuitenkin eniten omissa päiväkodeissa olevien lasten määrässä.

Päivähoitoikäisen eli 1–6-vuotiaiden lasten määrä kasvoi vuoden 2015 aikana 725 lapsella, ja heidän määränsä oli vuoden lopussa 38 450. Väestöennuste vuodelle 2015 oli 513 lasta, joten kasvua ennusteeseen verrattuna oli 212 lasta. Kesällä 2016 päivitetyn väestöennusteen mukaan lasten määrän ennustetaan vuonna 2016 kasvavan 611 lapsella,



kun aiemman ennusteen mukaan kasvu olisi ollut 671 lasta. Ennuste pieneni 60 lapsella.

Vuoden 2016 tammi-syyskuussa lasten määrän kasvu on ollut vuoden 2016 väestönkasvua (1–6-vuotiaat lapset) suurempaa keskimäärin lähes 300 lapsella kaikkien hoitomuotojen lapset yhteenlaskettuna. Ennustamisessa riskinä nähdään väestöennusteen osuvuus ja suoritteiden jakautuminen eri varhaiskasvatuksen hoitomuotoihin, millä on vaikutuksensa varhaiskasvatusviraston talouden kustannuksiin.

Syyskuun 2016 suorite- ja kirjanpilotiedot ovat tiedossa tällä hetkellä talousarvion 2016 ylitysesitystä tehtäessä. Lopulliset lokakuun 2016 kirjanpilotiedot ovat saatavissa 10.11.2016 ja suoritiedot vasta marraskuun 2016 puolen välin paikkeilla.

1.8.2015 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain 5 a §:n mukaisesti päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävässä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Lapsiryhmien muodostamisen ohjetta on päivitetty vuoden 2015 keväällä. Henkilöstömitoituksen toteutumiseen tiukentavasti vaikuttava lain muutos on tiedostettu virastossa ja asiaa on käsitelty useampaan otteeseen toimistopäälliköiden kanssa. Tämä varhaiskasvatuslain muutos on vaikuttanut sijaistarpeen lisääntymiseen virastossa, erityisesti Seuren eli työvoiman vuokrauspalvelujen käyttö on lisääntynyt vuonna 2016 verrattuna vuoteen 2015. Toinen sijaistarpeen käyttöä varhaiskasvatusvirastossa lisäävä tekijä on vuoden 2016 aikana ollut vakinaisen henkilöstön eli pätevien lastentarhanopettajien rekrytointiongelmat. Lokakuun 2016 loppuun mennessä sijaisten käyttö on kasvanut yhteensä 2,2 milj. euroa, eli 9,8 %, vuoden 2015 vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Varhaiskasvatuslain ja henkilöstön rekrytointiongelmien vaikutuksena on lisäksi nähtävissä, että tammi-syyskuun 2016 aikana tilausten määrä Seuresta on kasvanut huomattavasti vuoteen 2015 verrattuna.

Toiminnan tunnuslukuna käytetty hoitohenkilöstön ja lasten välinen suhdeluku on ollut tammi-syyskuussa 2016 noin 1,4 prosenttiyksikköä matalampi, kuin vastaavana aikana viime vuonna. Tunnusluvussa on kuitenkin tapahtunut parannusta 0,9 prosenttiyksikköä syyskuussa 2016 (93,3) verrattuna vuoden 2015 syyskuun vastaavaan lukuun (92,5).

Varhaiskasvatusviraston euroennuste ja sitovien ja muiden toiminnallisten tavoitteiden toteutumisennuste on esitetty tarkemmin tämän asian liitteessä nro 1.



Toteumatiedot sijaisten (Seure/omat sijaiset) käytöstä ajalta 1.1.–31.10.2016 ovat tämän asian liitteenä nro 2.

Neljän eli vuoden viimeinen virallinen ennuste on annettava keskushallintoon 1.12.2016 mennessä. Ennustetta laaditaan parhaillaan, ja varhaiskasvatuslautakunta käsittelee sen kokouksessaan 22.11.2016. Ylitysesitystä vuoden 2016 talousarvion menoihin tarkennettaneen mahdollisesti vielä neljännen ennusteen yhteydessä.

**Esittelijä**

varhaiskasvatusjohtaja  
Satu Järvenkallas

**Lisätiedot**

Armi Vaden, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 43346  
armi.vaden(a)hel.fi

**Liitteet**

- 1 [Lokakuun euroennuste ja toiminnalliset tavoitteet](#)
- 2 [Sijaisten määrärahojen käyttö tammi-lokakuu 2015-2016](#)

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Tiedoksi**

Kaupunginkanslia